

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

29 mai 2013

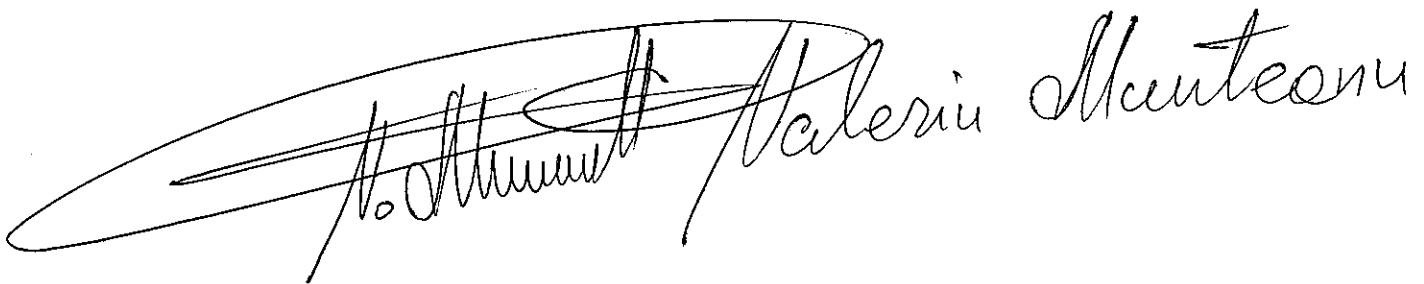
VM Nr. 175

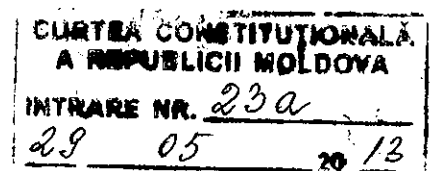
Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

Valeriu Munteanu

I. AUTORII SESIZĂRII

1. Valeriu MUNTEANU
2. Deputat în Parlament
3. bd. Ștefan cel Mare 162, MD-2004, mun. Chișinău
4. tel. 022 268 420, 079523345

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta, solicit exercitarea controlului constituționalității:

1. **Hotărârii Guvernului nr. 293 din 16.05.2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion GOLOVATÎ;**
2. **Hotărârii Guvernului nr. 294 din 16.05.2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Veaceslav CEBAN.**

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(3) Republica Moldova este un **stat de drept**, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 2 Suveranitatea și puterea de stat

(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 5

Democrația și pluralismul politic

(1) Democrația în Republica Moldova se exercită în condițiile pluralismului politic, care este incompatibil cu dictatura și cu totalitarismul.

(2) Nici o ideologie nu poate fi instituită ca ideologie oficială a statului.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 103

Încetarea mandatului

(1) Guvernul își exercită mandatul până la data validării alegerilor pentru un nou Parlament.

(2) Guvernul, în cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament, al demisiei Prim-ministrului sau în condițiile alineatului (1), îndeplinește numai **funcțiile de administrare a treburilor publice**, până la depunerea jurământului de către membrii noului Guvern.

2. LEGISLAȚIA INTERNĂ

Legea cu privire la Guvern

Articolul 1. Rolul Guvernului

Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului, exercită conducerea generală a administrației publice și este responsabil în fața Parlamentului.

Relațiile dintre Guvern și Președintele Republicii Moldova se reglementează de Constituția Republicii Moldova.

În exercitarea atribuțiilor, se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament.

Articolul 2. Principiile de bază ale activității Guvernului

În activitatea sa Guvernul:

1) se călăuzește de Constituție (Legea Fundamentală a Republicii), de celelalte legi ale Republicii Moldova, de decretele Președintelui Republicii Moldova și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

2) pornește de la principiile democrației, legalității și utilității sociale;

3) asigură colegialitatea și răspunderea personală a membrilor Guvernului în procesul elaborării, adoptării și realizării hotărârilor;

4) asigură exercitarea principiilor științifice de administrare, ține seama de experiența mondială în sfera construcției de stat și o aplică.

Articolul 7¹. Atribuțiile Guvernului în exercițiu (demisionar)

În cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament, în cazul demisiei Primului-ministru sau în cazul alegerii unui nou Parlament, Guvernul în exercițiu (demisionar) îndeplinește numai funcțiile de administrare a treburilor publice pînă la depunerea jurămîntului de către membrii noului Guvern.

Principalele atribuții ale Guvernului în exercițiu (demisionar):

1) asigură transpunerea în viață a legilor, indiferent de domeniul reglementat de acestea;

2) exercită funcția de conducere generală și control asupra activității organelor centrale de specialitate;

3) realizează programele de dezvoltare economică și socială a țării;

4) asigură securitatea statului și a cetățenilor lui, îndeplinind funcții de administrare a treburilor publice;

5) întreprinde orice activitate de conducere și gospodărire în chestiuni ce privesc întreaga societate.

În vederea realizării atribuțiilor stabilite de prezentul articol, Guvernul:

1) aprobă hotărâri și dispoziții în vederea executării legilor;

2) *avizează inițiativele legislative; [declarat neconstituțional prin HCC nr. 7 din 18 mai 2013]*

3) *elaborează și prezintă spre aprobare Parlamentului proiectul legii bugetului de stat, propune Parlamentului inițiative legislative pentru:*

a) realizarea obligațiilor ce rezultă din conținutul legilor și dispozițiilor finale ale acestora în limita stabilită de cadrul legislativ primar;

b) asigurarea securității interne și externe a statului, menținerea stării de legalitate, a stabilității sociale, economice, financiare și politice și pentru evitarea efectelor fenomenelor naturale și ale factorilor imprevizibili care prezintă pericol public;

[n.r. – caractere cursive, sintagme declarate neconstituționale prin HCC nr. 7 din 18 mai 2013]

4) poate semna acorduri internaționale, atunci când semnarea acestora este necesară pentru executarea legilor adoptate de Parlamentul Republicii Moldova și/sau acestea sînt necesare pentru asigurarea securității interne și externe a statului, menținerea stării de legalitate, a stabilității sociale, economice, financiare, politice și pentru evitarea efectelor fenomenelor naturale și ale factorilor imprevizibili care prezintă pericol public;

5) emite acte cu caracter individual privind efectuarea remanierilor de cadre. [declarat neconstituțional prin HCC nr. 7 din 18 mai 2013]

În perioada în care este demisionar, Guvernul este limitat numai în dreptul său de asigurare a realizării politicii externe și de inițiativă legislativă în domenii ce implică elaborarea și aprobarea unor noi programe de activitate. [declarat neconstituțional prin HCC nr. 7 din 18 mai 2013]

[Art.7¹ introdus prin LP107 din 03.05.13, MO109/10.05.13 art.344]

Articolul 20. Conducerea ministerelor Republicii Moldova și altor organe de pe teritoriul republicii

Guvernul:

1) conduce, coordonează și controlează activitatea ministerelor, a altor autorități administrative centrale, a inspectoratelor de stat, a comisiilor și consiliilor guvernamentale, altor autorități din subordinea sa;

2) aprobă regulamentele ministerelor, ale altor autorități administrative centrale, ale inspectoratelor de stat, comisiilor și consiliilor guvernamentale;

2¹) **numește și demite din funcție viceministrii Republicii Moldova.** Intrarea în funcție a noului ministru are ca efect încetarea activității viceministrului, cu excepția cazului în care acesta a fost reconfirmat în funcția respectivă de către Guvern la propunerea ministrului;

3) **numește și demite din funcție conducătorii și adjuncții conducătorilor celorlalte organe din subordinea sa**, confirmă și eliberează de exercitarea obligațiilor de membri ai colegiilor ministerelor Republicii Moldova și ai altor organe din subordinea sa.

IV. PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTELE DE RIGOARE

În fapt

Prin Hotărârea nr. 28 din 5 martie 2013, Parlamentul și-a exprimat votul de neîncredere (moțiune de cenzură) pentru Guvernul Republicii Moldova, condus de către Prim-ministrul Vladimir Filat.

La 8 martie 2013, Prim-ministrul Vladimir Filat a prezentat Președintelui Republicii Moldova demisia Guvernului.

În aceeași zi, Președintele a semnat Decretul nr. 534-VII, prin care a acceptat demisia Guvernului. Prin același Decret, șeful statului a dispus ca Guvernul demisionar să îndeplinească numai **funcțiile de administrare a treburilor publice** până la depunerea jurământului de către membrii noului Guvern.

Prin Hotărârea nr. 4 din 22 aprilie 2013 Curtea Constituțională a declarat neconstituțională menținerea lui Vladimir Filat în funcția de Prim-ministru.

Prin Decretul nr. 606 din 23 aprilie 2013, Președintele Republicii Moldova l-a numit pe Iurie Leancă în funcția de Prim-ministru interimar (al Guvernului demisionat în exercițiu).

La 3 mai 2013 Parlamentul a adoptat Legea nr. 107 pentru modificarea și completarea Legii nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern. Prin această lege, alineatul 10 din art.4 al Legii a fost exclus și formulat mai detaliat într-un nou articol 7¹, care reglementează „atribuțiile Guvernului în exercițiu (demisionar)”. Prin amendamentele operate, Guvernul demisionar a fost împuternicit cu aceleași atribuții ca și un Guvern plenipotențiar.

La 16 mai 2013, cu o zi înainte de examinarea de către Curtea Constituțională a sesizării privind constituționalitatea amendamentelor operate, Guvernul demisionar a efectuat următoarele remanieri de cadre:

- domnul Ion CEBANU a fost eliberat din funcția de director general al Agenției „Moldsilva”;

- domnul Ion GOLOVATÎI a fost numit în funcția de director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă ;

- domnul Veaceslav CEBAN a fost numit în funcția de viceministru al afacerilor interne.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 18 mai 2013, au fost declarate neconstituționale prevederile prin care au fost extinse atribuțiile Guvernului demisionar, inclusiv în partea ce ține de efectuarea remanierilor de cadre.

Prin aceeași Hotărâre a Curții Constituționale, a fost declarată neconstituțională Hotărârea Guvernului nr. 364 din 16 mai 2013 cu privire la eliberarea din funcție a domnului Ion Cebanu.

În drept

Prin articolul 135 alin. (1) lit.a), Constituția Republicii Moldova abilitază Curtea Constituțională cu controlul constituționalității tuturor decretelor adoptate de Președinte și a tuturor ordonanțelor și hotărârilor adoptate de Guvern, fără a face distincție între actele normative și cele individuale.

Anterior, Curtea Constituțională a statuat că actele administrative cu caracter individual emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit, pot face obiect al controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept.

În acest sens, în Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii nr. 16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art. 20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărârii nr. 39 din 9 iulie 2001 Curtea Constituțională a reținut că:

*„[...] Actele emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern referitoare la persoanele oficiale exponente ale unui interes public deosebit, alese sau numite pentru durata mandatului atribuit, pot face obiect al controlului constituționalității sub aspectul **formeii și procedurii de adoptare**. Până la adoptarea de către Parlament a cadrului legal pertinent Curtea Constituțională va decide cu discernământ în cazurile privind funcțiile oficiale cu caracter public deosebit. [...]”*

În aceeași ordine de idei, prin Hotărârea nr. 29 din 21 decembrie 2010 pentru controlul constituționalității Legii nr. 95 din 21 mai 2010 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a declarat neconstituționale normele prin care, contrar concluziilor expuse în Hotărârea Curții nr.10 din 16 aprilie 2010 menționată *supra*, Parlamentul a exclus verificarea în contenciosul constituțional a hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova și hotărârilor Guvernului cu caracter individual, Curtea asumându-și, în baza articolului 135 din Constituție, controlul jurisdicțional al acestei categorii de acte.

Aceleași principii au fost reiterate de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 14 din 7 iulie 2011 pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 83 din 21 aprilie 2011 privind numirea în funcția de Președinte al Curții de Conturi.

În baza articolului 25¹ alin. (2) punctul 2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 7¹ alin. (2) punctul 2) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea a reținut că examinarea constituționalității actelor cu caracter individual emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova sau de Guvern, care se referă la persoanele oficiale de stat exponente ale unui interes public și/sau politic deosebit ține de competența Curții Constituționale.

În acest context, în Hotărârea nr. 7 din 18 mai 2013, Curtea a exercitat controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 634-VII din 16 mai 2013 privind revocarea domnului Mihail Moldovanu din funcția de viceprim-ministru, a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 635-VII din 16 mai 2013 privind revocarea domnului Anatolie Șalaru din funcția de ministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor și a Hotărârii Guvernului nr. 364 din 16 mai 2013 cu privire la eliberarea din funcție a domnului Ion Cebanu.

Consider că, în prezenta cauză, constituționalitatea hotărârilor Guvernului contestate se află în conexiune cu constituționalitatea prevederilor articolului 7¹ din Legea cu privire la Guvern, urmând a fi aplicate aceleași raționamente ca și cele expuse în Hotărârea nr. 7 din 18 mai 2013.

Prin Hotărârea nr. 7 din 18 mai 2013, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale prevederile articolului 7¹ din Legea cu privire la Guvern, prin care au fost extinse atribuțiile Guvernului demisionar, inclusiv în partea ce ține de efectuarea remanierilor de cadre (alineatul (3) punctul 5)) (http://www.constcourt.md/public/files/file/Actele%20Curtii/acte_2013/hcc_7_1_8.05.2013.pdf). Astfel, Curtea Constituțională, printre altele, a statuat:

„112. În acest context, Curtea reține că un Guvern demisionar continuă să administreze treburile publice în așteptarea unui nou Guvern care să fie plenipotențiar. Aceasta înseamnă că Guvernul demisionar exercită doar o parte limitată a puterii, el „administrează” și nu „guvernează”.

113. Administrarea treburilor publice se referă la deciziile zilnice, de rutină, ale Guvernului, care sunt necesare funcționării neîntrerupte a serviciului public. Această activitate se reduce la faptul că, în așteptarea finalizării negocierilor pentru formarea unei noi echipe guvernamentale, să se evite o lipsă totală a puterii executive, care este una operativă și vitală pentru necesitățile societății.

120. Reducerea funcțiilor Guvernului demisionar la administrarea treburilor publice de care acesta să poată face uz în mod liber în scopul asigurării continuității serviciilor publice este, în același timp, o limită care i se impune – capitis diminutio, încălcarea căreia poate conduce la o sancțiune juridicțională. Această limitare a puterilor Guvernului demisionar este un principiu general al dreptului.

121. Din aceleași considerente, marja de manevră a Guvernului demisionar este limitată în privința numirii funcționarilor, inițierii de noi reforme și a altor acțiuni importante, care rămân în suspans odată cu lipsirea Guvernului de mandatul deplin.

*153. Concluziile Curții privind competența Guvernului demisionar, exprimate în Hotărârea nr. 21/2000 și în prezenta hotărâre, potrivit cărora în conducerea generală a **administrației publice**, acesta poate emite **numai actele necesare** în acest sens, sunt valabile și pentru dreptul acordat Guvernului demisionar prin Legea nr.107 din 3 mai 2013 de a efectua remanieri de cadre. Prin urmare,*

remanierile pot surveni doar în cazul imposibilității obiective a persoanelor de a-și exercita mandatul, astfel încât să fie păstrat status quo-ul administrației de stat.”

În acest context, Curtea a declarat neconstituțională Hotărârea Guvernului nr. 364 din 16 mai 2013 cu privire la eliberarea din funcție a domnului Ion Cebanu este neconstituțională.

Consider că, pentru aceleași motive, sunt neconstituționale Hotărârea Guvernului nr. 293 din 16.05.2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion GOLOVATÎI și Hotărârea Guvernului nr. 294 din 16.05.2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Veaceslav CEBAN, care au fost adoptate în temeiul unor dispoziții declarate neconstituționale.

V. CERINȚELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, în baza articolului 135, alineatul (1), litera a) din Constituția Republicii Moldova, a articolul 4, alineatul (1), litera a) și art. 25¹ al Legii cu privire la Curtea Constituțională, și a articolului 4, alineatul (1), litera a) și art. 7¹ al Codului jurisdicției constituționale, solicităm Curții Constituționale a Republicii Moldova următoarele:

1. Primirea și examinarea urgentă a prezentei sesizări;
2. Exercitarea controlului constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 293 din 16.05.2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion GOLOVATÎI;
3. Exercitarea controlului constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 294 din 16.05.2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Veaceslav CEBAN.

CU CEA MAI ÎNALTĂ CONSIDERAȚIUNE PENTRU ONORATA CURTE